"...ห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมสารนิเทศเพื่อบริการทางวิชาการแก่ผู้ใช้ จำเป็นต้องหาวิธีการเพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงสารนิเทศที่มีอยู่ในรูปสื่อรูปแบบต่างๆ ของห้องสมุดได้อย่างกว้างขวาง เพียงพอ รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด ดังนั้นในปัจจุบันห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งจึงได้นำระบบอัตโนมัติเข้ามาใช้ในการพัฒนาระบบงานด้านต่างๆ ของห้องสมุด..."

แนะนำการสืบค้นสารนิเทศ ด้วยโปรแกรม THAKSIN OPAC

รัชนีย์ ศรีศักดา *
สุริยา อภิวันทนากร **

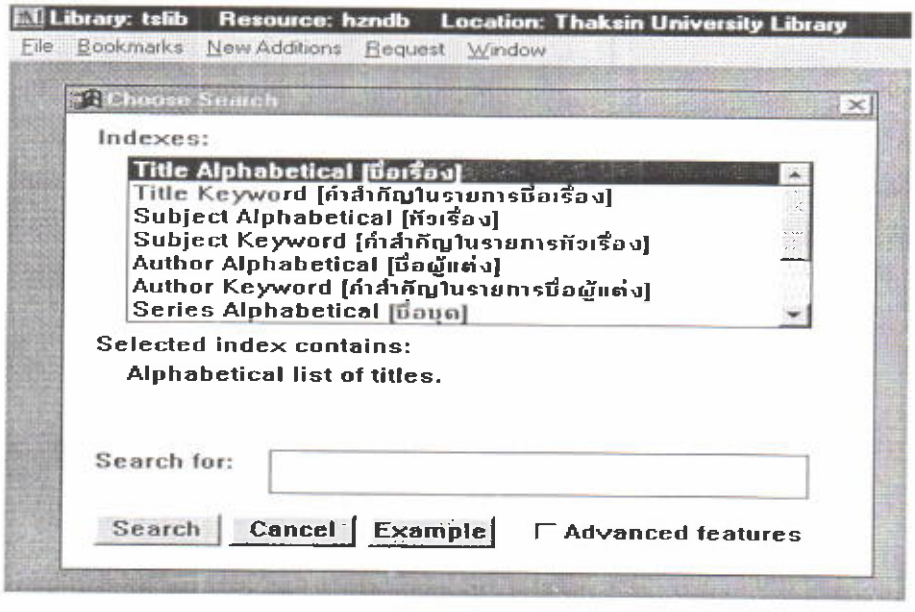
เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิชาการได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้แต่ละวันมีสารนิเทศเพิ่มขึ้นมากขึ้นอย่างมากมาย ห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมสารนิเทศเพื่อบริการทางวิชาการแก่ผู้ใช้ จำเป็นต้องหาวิธีการเพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงสารนิเทศที่มีอยู่ในรูปสื่อรูปแบบต่างๆ ของห้องสมุดได้อย่างกว้างขวาง เพียงพอ รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด ดังนั้นในปัจจุบันห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง จึงได้นำระบบอัตโนมัติเข้ามาใช้ในการพัฒนาระบบงานด้านต่างๆ ของห้องสมุด เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวเช่นเดียวกัน ดังนั้นเมื่อปลายปี 2540 สำนักหอสมุดจึงได้นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติเข้ามาใช้พัฒนาระบบงานด้านต่างๆ ได้แก่ ระบบงานจัดซื้อ จัดหา (Acquistion) งานสร้างฐานข้อมูลหนังสือ (Cataloging) งานยืมคืน (Circulation) งานวารสาร (Serial control) และงานสืบค้นสารนิเทศ (Online Public Acess)

* บรรณารักษ์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ
** พนักงานเครื่องคอมพิวเตอร์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ

การใช้โปรแกรม **Thaksin OPAC** ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. เข้าสู่โปรแกรม เลือกปุ่ม Start
2. เปิดเมนู Program เลือก **Thaksin OPAC** เปิดโปรแกรม **Thaksin OPAC**
3. ปรากฏหน้าต่างเมนูการสืบค้น ดังรูป

การสืบค้นข้อมูลจากเมนูที่ปรากฏที่หน้าจอ ผู้ใช้สามารถเลือกรูปแบบในการสืบค้นข้อมูลที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. สืบค้นโดยใช้คำสำคัญ (Keyword) ที่ปรากฏในรายการผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และชื่อชุด ได้แก่ ผู้แต่ง (Author Keyword) ชื่อเรื่อง (Title Keyword) หัวเรื่อง (Subject Keyword) และชื่อชุด (Series Keyword) ซึ่งการเลือกรูปแบบการสืบค้นแบบนี้ ผลที่แสดงของคำที่เราใช้ในการสืบค้นคำนั้น จะปรากฏอยู่ส่วนใดของรายการที่แสดงผลก็ได้

2. สืบค้นโดยใช้คำสำคัญตามลำดับอักษร (Alphabetical) ที่ปรากฏในรายการผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และชื่อชุด ได้แก่ ผู้แต่ง (Author Alphabetical) ชื่อเรื่อง (Title Alphabetical) หัวเรื่อง (Subject Alphabetical) และชื่อชุด (Series Alphabetical) ซึ่งการเลือกรูปแบบการสืบค้นแบบนี้ ผลที่แสดงของคำที่เราใช้ในการสืบค้นถ้ามีคำนั้นจะปรากฏอยู่ตอนต้นของรายการที่แสดงผลโดยเรียงตามลำดับอักษร แต่ถ้าไม่มีก็จะปรากฏรายการที่ใกล้เคียงแสดงให้สังเกตได้

3. สืบค้นตามเลขเรียกหนังสือ (Call#)

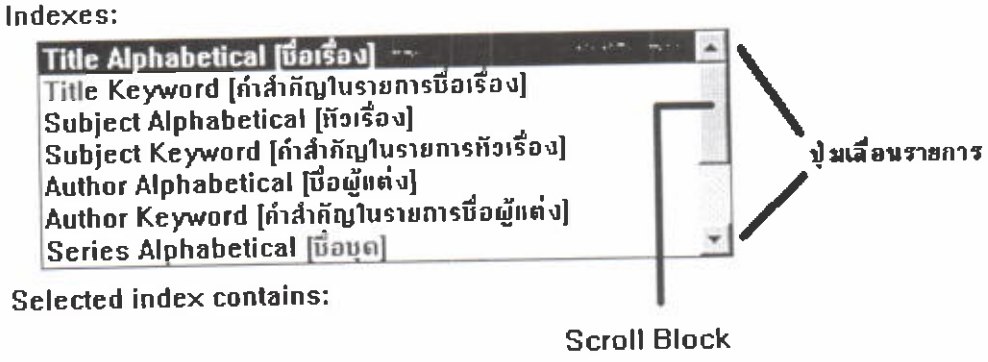
4. สืบค้นตามหมายเลขหนังสือมาตรฐานสากล (ISBN)

5. สืบค้นตามหมายเลขวารสารมาตรฐานสากล (ISSN)

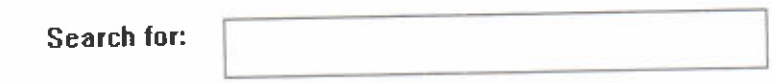
วิธีการสืบค้น

เมื่อเข้าสู่โปรแกรม **Thaksin OPAC** เรียบร้อยแล้ว เมื่อผู้ใช้ต้องการสืบค้นให้ปฏิบัติ ดังนี้

1. เลือกรูปแบบรายการที่ต้องการสืบค้นจากหน้าต่างที่มี Scoll bar โดยการใช้แป้นพิมพ์ลูกศรเลื่อนขึ้น (↑) หรือเลื่อนลง(↓) หรือใช้เมาส์ โดยการใช้ปุ่ม Scoll block หรือ ปุ่มเลื่อนรายการ

2. พิมพ์ข้อความที่ต้องการสืบค้นลงในช่อง Search for : ดังรูป

3. กดแป้น Enter (↵) หรือ Click ปุ่ม Search

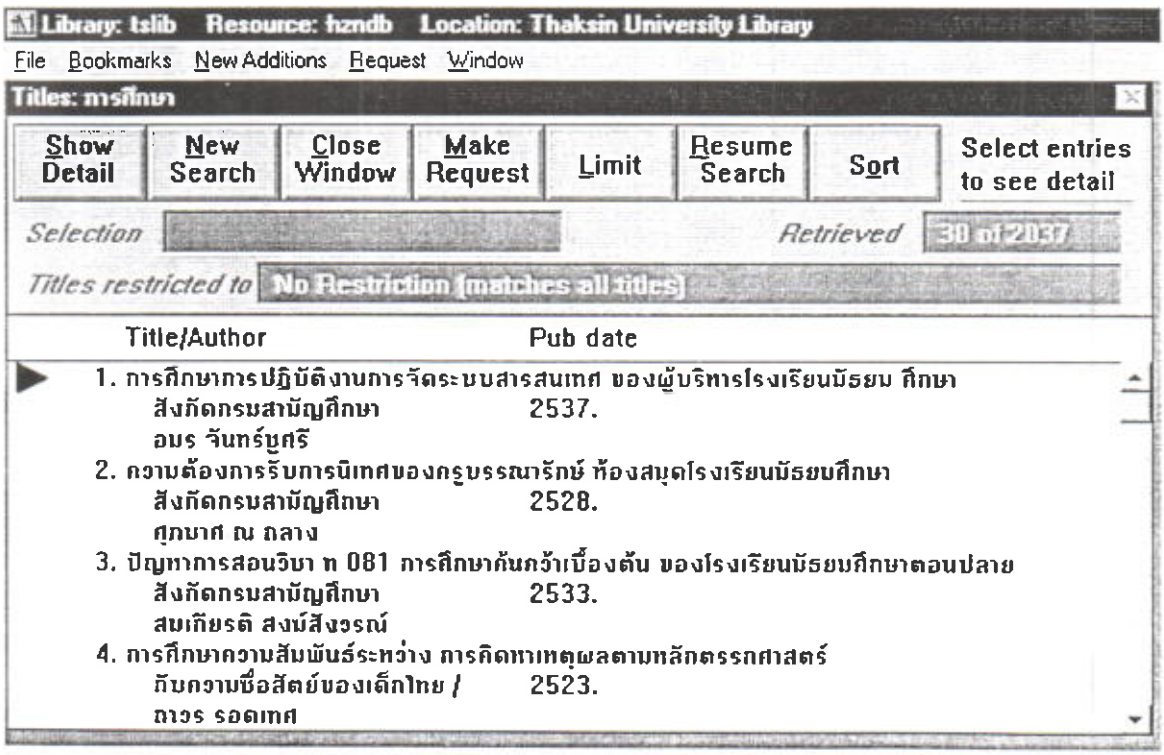
4. ระบบจะแสดงรายการต่าง ๆ อย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบรายการที่เราเลือกใช้ในการสืบค้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

1. เลือกรูปแบบรายการสืบค้นที่เป็น Title keyword
2. พิมพ์ข้อความที่ต้องการสืบค้นในช่อง Search for : ดังรูป

3. กดแป้น Enter (↵) หรือ Click ปุ่ม Search
4. ระบบจะแสดงรายการดังรูป

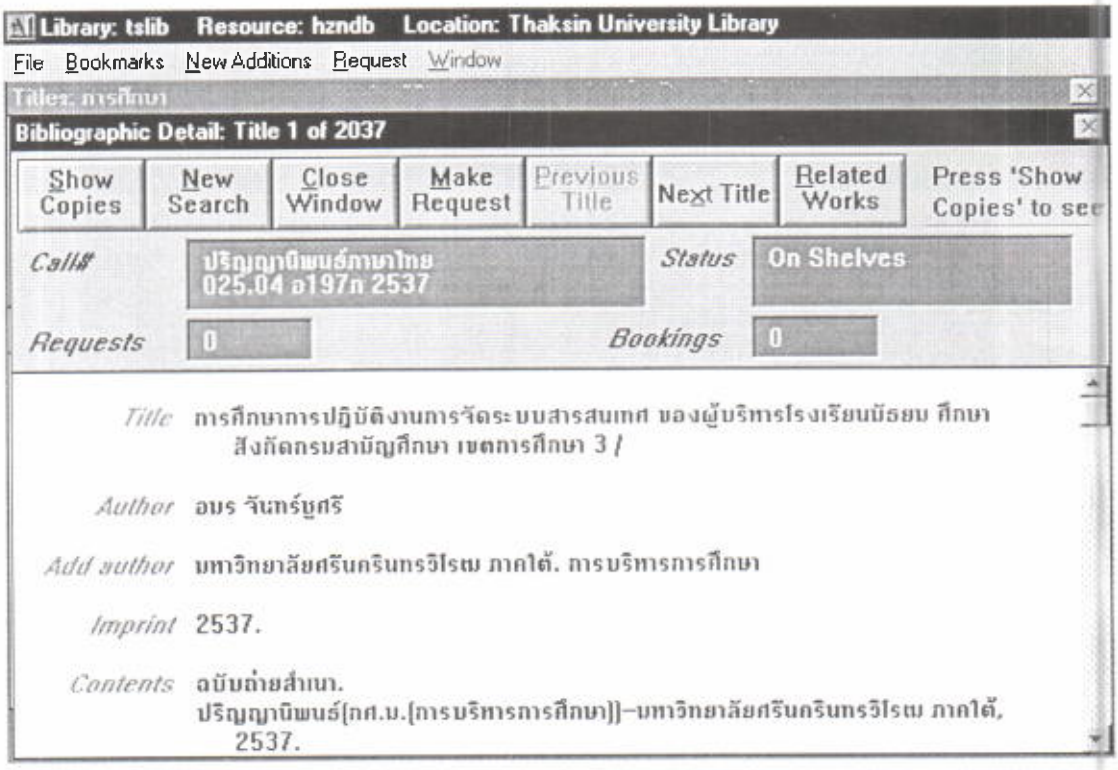
จากรูปจะมีปุ่มคำสั่งต่างๆ ปรากฏมากมาย ซึ่งเมื่อเราเลือก Click ปุ่มเหล่านั้นก็จะแสดงรายละเอียดตามปุ่มที่เราเลือกดังนี้คือ

- **Show Detail** แสดงรายละเอียดทางบรรณานุกรมของหนังสือในรูปแบบบัตรรายการ
- **New Search** ต้องการเลือกรูปแบบการสืบค้นใหม่
- **Close Window** ต้องการปิดหน้าต่างที่กำลังแสดงอยู่
- **Make Request** ต้องการจองหนังสือ
- **Limit** ต้องการจำกัดขอบเขตของข้อมูลที่ต้องการ เช่น จำกัดตามปีพิมพ์ ฯลฯ
- **Resume Search** ต้องการแสดงรายการ (Record) เพิ่ม
- **Sort** ต้องการจัดเรียงรายการที่แสดง เช่น จัดเรียงตามผู้แต่ง ตามปีพิมพ์ ฯลฯ

5. จากหน้าจอจะแสดงรายการของหนังสือซึ่งมีอยู่หลายรายการ เมื่อต้องการหนังสือรายการใดก็ Click เลือกรายการที่ต้องการ

6. Click ปุ่ม Show Detail หรือกดแป้น Enter (↵)

7. ระบบจะแสดงรายการ ดังรูป

จากรูปจะมีปุ่มคำสั่งต่าง ๆ ปรากฏให้เราเลือกแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ คือ

- **Show Copies** แสดงจำนวนฉบับของรายการหนังสือเล่มนั้น ๆ
- **New Search** ต้องการเลือกรูปแบบการสืบค้นใหม่
- **Close Window** ต้องการปิดหน้าต่างที่กำลังแสดงอยู่
- **Make Request** ต้องการจองหนังสือ
- **Previous Title** ต้องการแสดงรายการก่อนหน้ารายการที่แสดงอยู่
- **Next Title** ต้องการแสดงรายการต่อ ๆ ไป
- **Related Work** ต้องการสืบค้นข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับรายการที่แสดงอยู่สามารถเลือกความสัมพันธ์ได้ตามผู้แต่ง หรือชื่อเรื่องก็ได้

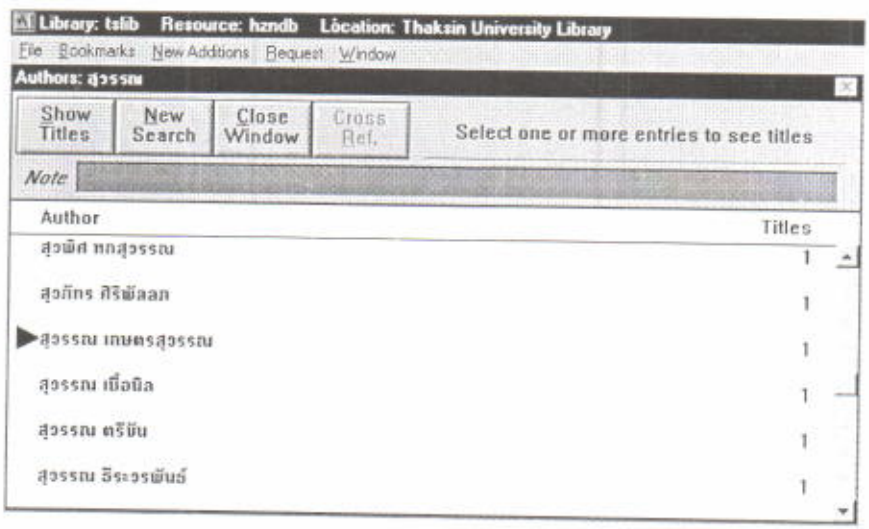
จากหน้าจอนี้นอกจากปุ่มที่เลือกเพื่อแสดงรายละเอียดต่าง ๆ แล้ว ผู้ใช้ก็สามารถทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของหนังสือ อันได้แก่ เลขเรียกหนังสือ(Call #) ซึ่งบอกถึงที่จัดเก็บหนังสือเล่มนั้น ๆ สถานภาพของหนังสือ(Status) ว่ามีอยู่ที่ชั้นเก็บหรือว่าถูกยืมออกไป มีการจองหรือไม่ (Booking) นอกจากนั้นก็มีชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ เมืองที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีพิมพ์ ผู้แต่งร่วม และหัวเรื่อง

ตัวอย่างที่ 2

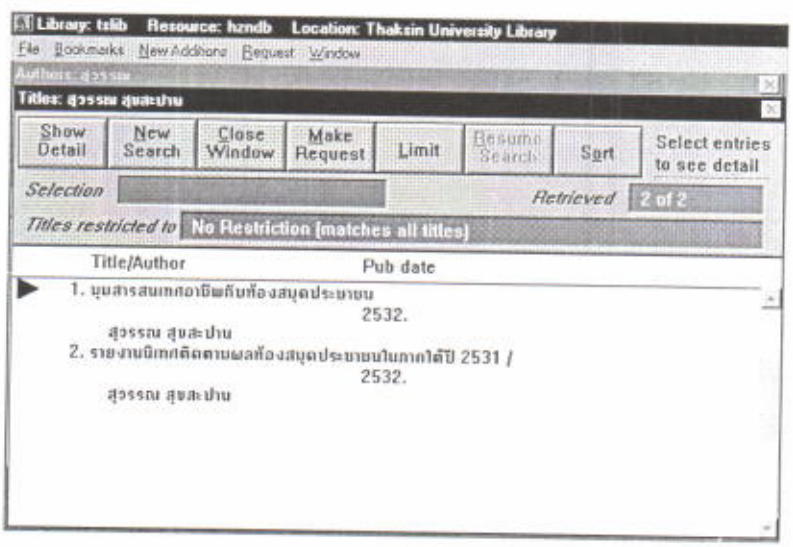
1. เลือกรูปแบบรายการสืบค้นที่เป็น Author Alphabetical
2. พิมพ์ข้อความที่ต้องการสืบค้นลงในช่อง Search for : ดังรูป

3. กดแป้น Enter (↵) หรือ Click ปุ่ม Search
4. ระบบจะแสดงรายการดังรูป

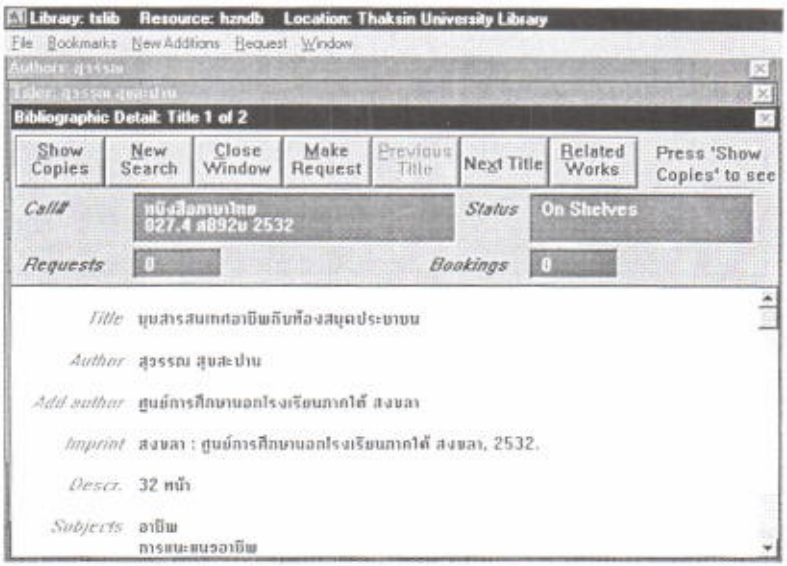

5. เลือกผู้แต่ง (Author) ที่ต้องการ
6. กดแป้น Enter (↵) หรือ Click ปุ่ม Show Title
7. ระบบจะแสดงรายการ ดังรูป

8. เลือกรายการที่ต้องการ

9. Click ปุ่ม Show Detail หรือ กดแป้น Enter (↵)
10. ระบบจะแสดงรายการต่าง ๆ ดังรูป

ในการสืบค้นข้อมูลจากโปรแกรม **Thaksin OPAC** นั้นไม่ว่าผู้ใช้จะเลือกใช้รูปแบบการสืบค้นตามรายการใดก็ตาม ขั้นตอนวิธีการสืบค้นก็เหมือนกัน ซึ่งผลของการสืบค้นที่ผู้ใช้ต้องการก็คือ หนังสือที่เขาต้องการมีในห้องสมุดหรือไม่ ถ้ามีก็ต้องการรู้ว่ามีกี่ชื่อเรื่อง แต่ละชื่อเรื่องมีกี่ฉบับ มีแล้วอยู่ตรงส่วนใดของห้องสมุด สามารถจองหรือยืมออกได้หรือไม่ โปรแกรม **Thaksin OPAC** ก็สามารถตอบคำถามเหล่านี้ได้เมื่อท่านเข้ามาใช้โปรแกรม **Thaksin OPAC** ณ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ